

چگونه می توانم مشکل املا نویسی محمد را برطرف کنم؟

لیدا آهنگریان

آموزگار پایه پنجم منطقه ۱۰ تهران

h.zobeiri@yahoo.com

چکیده

فرایند انتقال تفکرات بر روی کاغذ را نوشتن یا بیان نوشتاری می نامند. بیان نوشتاری مستلزم به کارگیری کمک به گوناگون است. کمک به مکانیکی نوشتن مانند دست خط، هجی کردن و نقطه گذاری؛ کمک به زبانی مانند درک معنای کلمه ها و دستور زبان و کمک به تفکر مانند سازماندهی و برقراری ارتباط میان مطالب از مهمترین کمک به ی هستند که در نوشتن نقش دارند. هدف اصلی این پژوهش چگونه می توانم مشکل املا نویسی محمد را برطرف کنم؟ در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بوده است. پژوهش حاضر به روش اقدام پژوهی انجام شده است. در مشکل املا نویسی محمد رابطه موثر داشته باشد در محمد مشاهده کردم. لذا تصمیم گرفتم که برای توانمندی مشکل املا نویسی محمد در برخورد با مسایل مختلف زندگی وقت و هزینه صرف بنمایم. به منظور ایجاد حساسیت و برانگیختن انگیزه محمد جهت همکاری و حضور در کلاس های آموزشی در مدرسه دعوت از معلمان راجع به مشکل املا نویسی محمد و توانمندی افراد در برخورد با مسایل ومشکلات مختلف زندگی ، وجود روابط مشکل املا نویسی محمد و عوامل در رشد مطلوب ، بحث و گفتگو کردم. این ایجاد حساسیت باعث شد که در این امر عملکرد موفق تری داشته باشم.

واژگان کلیدی: مهارت ، قدرت حل مسئله ، تصمیم گیری ، مهارت مشکل املا نویسی محمد ، رشد شخصیت.

مقدمه

مشکلات املا نویسی انواع مختلفی دارد که عبارتند از جا انداختن کلمات - وارونه نویسی - غلط نویسی حروف - ننوشتن حروف ع - اشتباه در نوشتن کلمات استثنا مانند (حمزه - خوا - و - ی - ئ) - اضافه نویسی حرف - ننوشتن تشدید - اشتباه سمعی و تلفظی - کم و زیاد گذاشتن دندانه - اشتباه نوشتن شکل ظاهری حروف - اشتباه در نوشتن رسم الخط جدا نویسی - متصل نویسی کلمات - کم و زیاد سر کج - قرار دادن ه در آخر کلمات. نارساییها و مشکل املا نویسی یادگیری یک اصطلاح کلی است که شامل یک گروه ناهمگون از دشواریهای یادگیری است که به صورت های گوناگون مانند مشکلاتی اساسی در گوش دادن، صحبت کردن، املا نویسی، نوشتن، استدلال کردن یا توانایی درک ریاضی متجلی می شود (قرنی، ۸۲-۱۳۸۱، ص ۶۷). اگر چه نارساییهای ویژه در یادگیری ممکن است در دانش آموزان سایر طبقات استثنایی نیز وجود داشته باشد برای آسیب های حسی، عقب ماندگی ذهنی، آشفتگی های اجتماعی و هیجانی، تدریس ناکافی یا نامناسب، محرومیت های محیطی و فرهنگی، اما این امر در نتیجه ی این شرایط آنها نیست. (کریم زاده، ۱۳۸۸، ص ۵۵)

همچنین ممکن است درباره هزینه آموزش مشکل املاء نویسی، مشکل داشته باشند، ممکن است به نتیجه کار آموزش مشکل املاء نویسی مطمئن نباشند، یا فکر کنند معلم مشکل آنان را در جایی فاش خواهد کرد و ممکن است دانش آموز دارای مشکل املا نویسی خود را سرزنش کند، یا عزت نفس و اعتماد به نفسش را از دست داده باشد، ممکن است و... افراد مشهور و بسیار موفقی چون نلسون راکفلر، آلبرت انیشتین و توماس ادیسون دارای مشکل املا نویسی یادگیری بوده اند. نلسون راکفلر، معاون رئیس جمهور ایالات متحده آمریکا و فرماندار ایالت نیویورک از اشکال شدید در یادگیری املا نویسی رنج می برد (قرنی، ۸۲-۱۳۸۱، ص ۹۹). توانایی بسیار ضعیف او در املا نویسی مانع کسب نمرات خوب وی در مدرسه می شد و این مشکل او را وادار کرد در طول حرفه سیاسی اش تمام سخنرانی هایش را حفظ کند. همچنین آلبرت انیشتین نابغه فیزیک و ریاضی تا سه سالگی صحبت نکرد و تا هفت سالگی برای بیان هر جمله حتی جملات پیش پافتاده، ابتدا باید به کلمات آن جمله فکر می کرد و پس از ترکیب کلمات، جمله را آرام با خود تکرار می کرد (کریم زاده، ۱۳۸۸، ص ۷۸) انجام تکالیف مدرسه به استثنای درس حساب برای او دشوار بود و توانایی یادگیری هیچ یک از درس ها را نداشت، تا جایی که یکی از معلم هایش معتقد بود او به درد هیچ کاری نمی خورد. توماس ادیسون، مخترع، مبتکر و نابغه آمریکایی نیز در دوران کودکی اش غیرطبیعی، گیج و ناقص العقل معرفی می شد و پدرش به او برچسب «احمق» می زد. دیگر نوابغی چون لئوناردو داوینچی، والت دیسنی، بتهوون و موزارت نوابغ موسیقی و هانس کریستین آندرسن نویسنده معروف همگی مشکل املا نویسی داشته اند (نوری قاسم آبادی و محمد خانی، ۱۳۹۷، ص ۵۵).

بسیاری از دانش آموزان در طی دوران تحصیلی خود دچار افت تحصیلی می شوند این مسأله ناشی از بروز یک نوع آشفتگی در مسیر یادگیری آنان است که البته به میزان هوش آنها ارتباطی ندارد. درصد این دانش آموزان بسیار بالاست و متأسفانه در اکثر موارد در مظان اتهام کم هوشی و کم استعدادی قرار می گیرند. (ناصری، ۱۳۸۴، ص ۹۸). این گونه مشکلات تنها منجر به افت تحصیلی و ائتلاف اقتصاد خانواده و کشور نمی شود بلکه به خاطر عدم آگاهی صحیح و درست معلمان و والدین در اکثر مواقع به سرزنش و تحقیر دانش آموزان منجر شده و حس ناخوشایند خود ضعیف پنداری و کاهش اعتماد به نفس را در روح پاکشان به وجود می آورد و چه بسا بسیاری از این مشکلات قبل از ورود به دبستان قابل پیشگیری هستند و می توان بصراف زمانی اندک علل مشکل را شناسایی و آموزش مشکل املاء نویسی کرد. سپس معلمان و مربیان اگر از اطلاعات کافی و مهارتهای لازم برخوردار نباشد ممکن است بسیاری از مشکل املا نویسی را در کودک تثبیت کنند. (شعاری نژاد، ۱۳۷۱، ص ۱۲۳). چنان چه از تعریف ناتوانی ها یادگیری در مفهوم خاص آن عدول کنیم و هر نوع مشکل ادراکی منجر به افت تحصیلی و کاهش میزان پیشرفت تحصیلی را ناتوانی یادگیری به حساب آوریم تعداد دانش آموزان درگیر این مشکل درصد بسیار بالایی را به خود اختصاص خواهد داد. (نوری قاسم آبادی و محمد خانی، ۱۳۹۷، ص ۱۵۵).

¹ Nelson Rockefeller, Albert Einstein and Thomas Edison

بیان مسأله

در پژوهشی که کنراد^۱ و محمد ش (۲۰۱۶)، انجام دادند به این نتیجه رسیدند که این مشکلات دانش آموزان و مدرسه به خانه و خانواده راه می‌گشاید و اضطراب و ناخشنودی را در همه ی فضای زندگی می‌پراکند و حاصل این همه آسیب سختی است که به بهداشت روانی جامعه وارد می‌شود.

در پژوهشی که احمدیان (۱۳۸۸)، انجام دادند به این نتیجه رسیدند که مشکلات یادگیری کودکان، ارتباط تنگاتنگی با مسائل فرهنگی، خانوادگی، اقتصادی، تغذیه، بهداشت و مسائل مربوط به محیط آموزشی و... دارد. وقتی دانش‌آموز یا والدینش برای آموزش مشکل املاء نویسی مراجعه می‌کنند، مطمئناً از چیز یا چیزهایی رنج می‌برند.

«در پژوهشی که بوب لاولیر و محمد (۲۰۱۰) انجام دادند به این نتیجه رسیدند که این افراد به علت مشکلی که در املاء نویسی دارند نمی‌توانند کتاب‌های درس علوم، ریاضی و امثال آن را بخوانند، بنابراین در آن درس‌ها نیز با مشکلاتی روبه‌رو می‌شوند. امروزه همه بررسی‌ها نشان می‌دهد این مشکل املاء نویسی قابل آموزش مشکل املاء نویسی است و آموزگاران و حتی والدین اگر به دانش و حوصله لازم مجهز باشند، می‌توانند این مشکل را حل کنند و حتی ممکن است بسیاری از این دانش‌آموزان در زمینه‌های متعدد به پیشرفت‌های چشمگیری دست یابند.

در پژوهشی که وانگ بو^۲ و محمد (۲۰۱۰)، انجام دادند به این نتیجه رسیدند که ممکن است والدین احساس گناه کنند، فکر کنند وظایفشان را در مورد فرزندشان به خوبی انجام نداده‌اند، ممکن است فکرکنند در دوران بارداری فرزندشان غفلت‌های زیادی کرده‌اند، ممکن است تصور کنند مردم آنان را به خاطر مشکل یادگیری فرزندشان تحقیر می‌کنند. همچنین ممکن است تصور کنند فرزندشان موجبات سرشکستگی آنان را فراهم کرده است و بنابراین نسبت به فرزندشان احساس خصومت کنند، ممکن است به علت دلسوزی نسبت به فرزند به دلیل وجود مشکل املاء نویسی در او، حمایت افراطی در پیش گیرند، ممکن است برای سرپوش گذاشتن بر چیزی که در نظر آنان نوعی حقارت و ننگ است، به بیان مبالغه آمیز موفقیت‌های خود و فرزندشان بپردازند.

در پژوهشی بارلو^۳ و محمد (۲۰۱۹)، به این نتیجه رسیدند که هر کودک موجودی است بی‌همتا و بی‌مانند و مشکل او نیز بی‌همتا است و شیوه آموزش مشکل املاء نویسی ش نیز بی‌همتا و بی‌مانند باید باشد. غالب والدین و برخی از آموزگاران برای کنترل رفتاری و پیشرفت تحصیلی آنان، به نصیحت، سرزنش، تنبیه، مقایسه و امثال آن روی می‌آورند. این روش‌ها نه تنها به نتیجه نمی‌رسد بلکه آثار و عوارض سوء مانند پرخاشگری، خصومت، عدم اعتماد به نفس را در آنان ایجاد می‌کند.

گردآوری داده‌ها (شواهد ۱)

برای ریشه یابی دقیق موضوع از روش‌های مختلف گردآوری اطلاعات مانند بررسی اسناد و مدارک، مشاهده، مصاحبه و پرسشنامه در چهار بخش زیر استفاده نمودم:

- ۱- تعاریف واژه‌ها و اصطلاحات
- ۲- مرور ادبیات و پیشینه تحقیق
- ۳- شاخص‌های کیفی
- ۴- شاخص‌های کمی

¹ Conrad

² Lavlyr buob et al.

³ Wang Bo

⁴ Barlow

تعاریف واژه ها و اصطلاحات

املا یا املا نویسی کلمه ای است عربی و مصدر. این کلمه در ترجمه ی فارسی به معنای پر کردن نویسانیدن، دیگری را به تلقین از خود چیزی گفتن، مطلبی را تقریر کردن تا کسی بنویسد. نوشتن از تلقین مطلبی که دیگری تقریر کند. طریقه ی نوشتن کلمات درست نویسی، نوشتن ترکیب حروف موافق قاعده ی رسم الخط استفاده شده است. (امیرهادی، ۱۳۸۳) ریشه ی لاتین املا یا املا نویسی فرانسوی است و به معنای مطلبی که کسی املا کند و دیگری بنویسد. جمع کلمه ی املا یا املا نویسی امالی است و کتاب های بسیاری به نام امالی داریم یعنی دیگران گفتند و افرادی می نوشتند و بعد ها به صورت سند های مهم علمی می شوند (ابرامی، ۱۳۵۷) پس می توان باور داشت نه تنها افراد دارای مشکلات املا نویسی می توانند مشکل شان را حل کنند، بلکه حتی ممکن است برخی از آنان از استعدادهای درخشانی برخوردار باشند و در زمینه های مختلفی نبوغ شان را نشان دهند. انواع مشکل املا نویسی می توان گفت سبب شناسی این مشکل املا نویسی تقریباً در تمام تئوری ها بر پایه چهار اصل بنا شده است:

۱- درک بینایی و حافظه بینایی مختل

۲- ترکیب بین حسی مختل

۳- یادآوری مختل نظم تداعی ها و سری ها

۴- پردازش (براهنی و همکاران، ۱۳۹۵، ص ۹۰)

تعریف از مشکل املا نویسی

تعاریف متعددی از مشکل املا نویسی توسط صاحب نظران انجام شده است. بطور کلی می توان گفت این گونه افراد ممکن است از نظر هوشی در حد متوسط یا بالا باشند. اما به دلایلی از جمله اشکالاتی که در برخی از فرایندهای روانی پایه (ادراک دیداری، شنیداری، زبان شفاهی و کتبی) وجود دارد، بین میزان پیشرفت تحصیلی و توانایی ایشان تفاوت زیادی به وجود آمده باشد. (تندور و دیگران، ۲۰۰۵). عملکردهای غیرعادی مغز که می توانند منجر به املا نویسی شوند که روی املا نویسی و هجی کردن تأثیر می گذارد (براهنی و همکاران، ۱۳۹۵، ص ۲۱۰). ویزمن^۱ (۲۰۱۵) کلامی مختل در رویکردهای تربیتی و بازپروری، طبقه بندی های مختلفی درباره علل و انواع مشکل املا نویسی صورت گرفته است که این امر حاکی از دقت های نظری محققان و پژوهشگران است اگرچه هر قدر اطلاعات معلم از دیدگاه های گوناگون بیشتر باشد، دانایی بیشتری خواهد داشت اما معلم مشکل املا نویسی یادگیری، بیش از اینکه به ظرافت های نظری تئوری ها آشنا باشد، باید به توانمندی در آموزش مشکل املاء نویسی و بازپروری مجهز شود. نکته دیگری که برای معلم لازم است پرهیز از تشخیص گذاری های قالبی است. اگرچه مشکلات یادگیری و ویژگی های افراد دارای مشکلات یادگیری مشخص شده است (امیرهادی، ۱۳۸۳).

کارکرد های مشکل املا نویسی

از بررسی و مطالعه ی آثار گذشتگان روشن می شود که مشکل املا نویسی از قدیم الایام در جوامع مختلف بشری وجود داشته است تحقیقات نشان داده است که عملکرد غیر عادی مغز در پردازش زبانی - شنیداری (مثل پردازش صدا شناسی نام گذاری سریع اتوماتیک) در تعداد زیادی از افراد مبتلا به نارسا خوانی دیده شده است. (سرمد و معلم، ۱۳۷۶، ص ۳۶۸). از آغاز کار تعلیم و تربیت انسان نیز از روش های مختلف در امر آموزش بهره برده است اما از آنجایی که تحولات مشکل املا نویسی جدید تغییراتی را در ابعاد مختلف جامعه از جمله در زمینه های مختلف فن آوری های اطلاعاتی و ارتباطی ایجاد کرده خود به خود نیازهای جدیدی را هم بوجود آورده است لذا برای پاسخگویی به این نیازهای جدید افراد جامعه تغییر و دگرگونی در روش های مشکل املا نویسی و تلاش برای بهبود بخشیدن به کیفیت مشکل املا نویسی ضروری است (انگلیبرگ و اسجورگ، ۲۰۱۷)

مرور ادبیات و پیشینه تحقیق

امروزه در این دنیای درحال تغییر و پیشرفت، مدارس نیاز به تغییر و دگرگونی دارند و این تغییر باید ابتدا در اشکال در یافتن کلمات صحیح برای برقراری ارتباط گفتاری یا نوشتاری ایجاد شود چرا که واقعیات امروز جامعه را نمی توان با روش های دیروز فهمید بلکه باید با تجدید نظر در روش ها و برنامه های گذشته نظریه ها و روش های نوینی را جایگزین کنیم در حال حاضر مشکل املا نویسی رویکرد جدید فرآیند مدار محور را برای اثر بخش کردن آغاز نموده است. (حمیدی پور، ۱۳۸۰) کلینکه (۱۹۹۳) آورده است که نام گذاری اتوماتیک و سریع و پردازش صدایی هسته ی پردازش های هستند که مهارت های املا نویسی را پیش بینی می کنند. (محمد خانی، ۱۳۸۴، ص ۳۱۵). مک گرا^۲ (۲۰۱۹) می نویسد که بعضی افراد در سیستم دیداری مغزشان ساختار متفاوتی دارند. (حقیقی و معلمان، ۱۳۸۵، شماره ۱، ص ۷۸-۶۱). نانسی لاریک (۱۳۶۶) آورده است که تأثیرات نواقص ویژه ی دیداری بر روی یادگیری ممکن است به مهارت های دیگر بسط یابد. (حسینی، ۱۳۷۸، ص ۱۴۸)

شاخص های کیفی

با توجه به ماهیت کیفی اقدام پژوهی، شواهد این بخش از اهمیت ویژه ای برخوردار است که شامل مشاهده مستقیم وضعیت موجود و مصاحبه با معلمان می باشد که در ادامه شرح داده شده اند.

جلسه

برای آگاهی از میزان علاقه معلمان در کمک به مشکل کندنویسی محمد، تصمیم گرفتم جلساتی با آنان داشته باشم. موارد زیر در جلسات بیان شد:

در همان هفته های اول به یکی از دغدغه های اصلی محمد پی بردم و نگرانی از کتاب مناسب و دیگر زمان مناسب بود. می دیدم که اغلب معلمان در مهارت های مشکل املا نویسی ضعیف هستند. عده ای از معلمان در مهارت های مشکل املا نویسی بی توجه هستند و وقتی که علت را جویا شدم، آن ها به این موضوع که وقت گیر است، اشاره کردند. نگرش معلمان برای مهارت های مشکل املا نویسی متفاوت بود.

خلاصه نتایج بدست آمده از طریق جلسات درباره علل بی علاقه ی معلمان به مهارت های مشکل املا نویسی آنان عبارت است از:

- نگرانی از هزینه گزاف مشاوره

- ضعف در روش مهارت های مشکل املا نویسی

- عدم تمایل به مهارت های مشکل املا نویسی

- توجه نکردن معلمان به اثرات مفید و وقت گیر مهارت های مشکل املا نویسی

مصاحبه

برای ریشه یابی بهتر مسئله، به مشاهدات خودم به تنهایی اکتفا نکردم و سعی کردم با معلمان در هفته ای یک جلسه با مطرح کردن پرسش های هدف دار درباره افزایش علاقه به مشکل املا نویسی محمد، و دیدی که نسبت به توانایی خود دارند، میزان علاقه آن ها و مشکلاتشان صحبت کنم.

شاخص های کمی

برای بررسی بهتر میزان مشکل املا نویسی محمد در بخش شاخص های کمی از پرسشنامه استفاده شده است.

1 Klinke

2 Mc Gera

پیشینه عملی

برای جمع آوری شواهد در زمینه ضرورت مشکل املا نویسی محمد ، به سراغ صاحب نظران و معلمان دیگر مقاطع رفتم و نظراتشان را در این مورد جویا شدم.

نظریات صاحب نظران

به قول آدریل جانسون، آینه نویسی دارند یعنی بعضی حروف کلمات را برعکس از آخر به اول می نویسند. مثلاً کلمه (سارا) را (راسا) می نویسند. (آقاجانی، ۱۳۸۱، ص ۴۵)

از نظر المن و کرازنزا^۱ (۱۹۶۹) اشکال در سازماندهی مواد و مطالب نوشتاری در هجی کردن کلمات مشکل دارند. (اسماعیلی، ۱۳۸۰، ص ۲۷۴)

براساس نظریه ی محرک-پاسخ که از سوی روانشناسانی چون هال ، دالارد و میلر^۲ ارائه شد، ناتوانی در یادگیری و یادآوری کلماتی که دیده اند. (همان ، ص ۲۲۰)

طبق نظریه کارور و شی^۳ (۱۹۹۶) اشکال در یافتن کلمات صحیح برای برقراری ارتباط گفتاری یا نوشتاری. (پارسا ، ۱۳۹۷ ، ص ۱۸۳)

مون تنی، دانشمند شهیر فرانسوی، بیان می کند که ضعف توانایی در املا نویسی کلمات، ضعف در حافظه دیداری جهت ارتباط علائم زبانی از املا نویسی لذت نمی برند. (جوادی و کدیور، ۱۳۹۷، ص ۱۵۹)

تجزیه و تحلیل و تفسیر داده ها

پس از گردآوری اطلاعات، برای اطمینان از صحت آن ها به بررسی اولیه داده ها پرداختم. برای این کار، تک تک پرسشنامه ها را بررسی کردم تا داده های نامعتبر در آن ها وجود نداشته باشد. خوشبختانه فقط چند پرسشنامه به طور کامل پر نشده بودند و داده های از دست رفته داشتند که در روند تحلیل مشکلی پیش نمی آورند. (برای مثال در بعضی از پرسشنامه ها هر دو پاسخ علامت زده شده بود). بعد از بررسی داده های حاصل از مشاهدات و مصاحبه ها، موارد تکراری حذف شدند. (برای مثال چند پرسشنامه به طور کامل پر نشده بودند و بعضی از پرسشنامه ها هر دو پاسخ علامت زده شده بود). پس از بررسی های اولیه و رفع تناقض های موجود، اطلاعات گردآوری شده به دقت مورد بررسی قرار گرفتند. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نمودار استخوان ماهی استفاده شده است. قبل از ترسیم این نمودار، برای ساماندهی بهتر علل عدم آموزش مهارتهای مشکل املا نویسی به موقع و صحیح به معلمان نسبت به جامعه و خانواده و اداره ، نتایج حاصله را طبقه بندی کردم. این علت ها در چهار دسته خانواده ، اداره ، جامعه و معلمان قرار داده می شوند و شامل موارد زیر هستند:

خانواده

- عدم ارتباط کافی با روشهای مهارتهای مشکل املا نویسی

- بی تجربگی و سن کم

- نادانی و ناآگاهی

- تأثیر آموزشهای گروه همسالان

- عدم ارتباط صحیح با معلمان

¹ Elman and Kearns

² Holle, Dvlard and Miller

³ Carver and Shierre

⁴ Missing Value

- عدم ارتباط کافی با معلم

- کم رویی در برقراری ارتباط

اداره

- عدم پذیرش مدیر یا معلمین

- کمبود وقت معلم در اداره

- نبود معلم یا مربی تعلیم دیده

- نبود مطالب در سرفصل های درسی

- نداشتن دستورالعمل های مشخص و ابلاغ شده

- ارتباط کم با روشهای مهارتهای مشکل املا نویسی

- نداشتن وقت کافی برای مهارتهای مشکل املا نویسی

- نبود امکانات مالی جهت تأمین مدرس و سایر مخارج

جامعه

- خط مشیهای خصوصی موجود در جامعه

- مسئول نبودن نهادهای مشکل املا نویسی محمد و نداشتن برنامه مشخص برای آموزش

- اطلاعات منتقل شده نادرست از وسایل ارتباط جمعی و رسانه ها

- جدید بودن موضوع و نبود اطلاعات کافی

- پایین بودن دانش عمومی معلمان درباره موضوع

- پایین بودن دانش عمومی برای ارائه اطلاعات

معلمان

- افکار سنتی و معمولی

- فقدان اطلاعات و دانش کافی

- نداشتن وقت کافی و مشغله زیاد

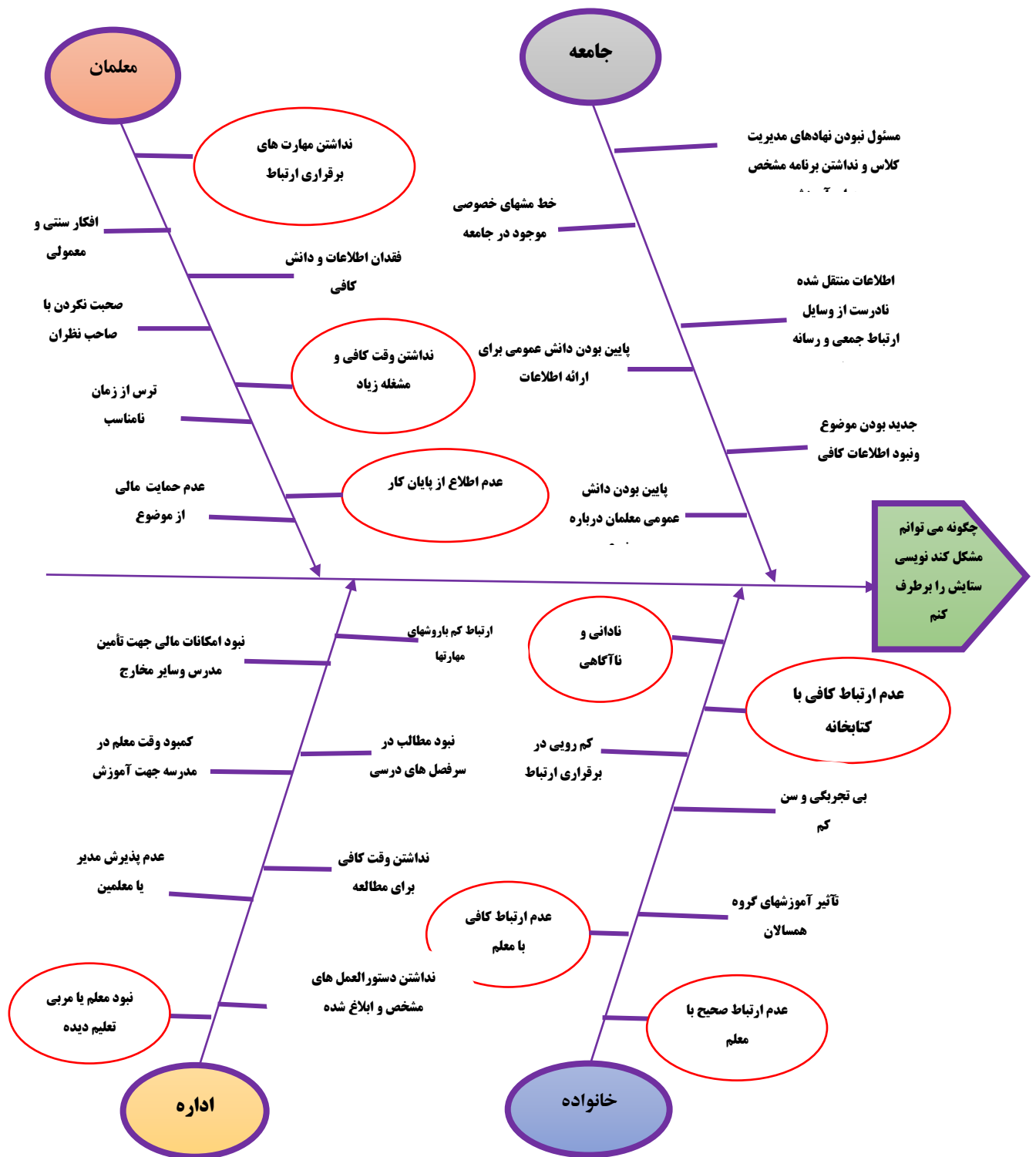
- عدم اطلاع از پایان کار

- عدم حمایت مالی از موضوع

- ترس از زمان نامناسب

- نداشتن کمک به برقراری ارتباط

- صحبت نکردن با صاحب نظران

نمودار ۱: نمودار استخوان ماهی مشکل املا نویسی

گردآوری اطلاعات (شواهد ۲)

پس از اجرای راه حل‌های پیشنهادی، به بررسی تغییرات حاصل شده پرداختیم. در این مرحله از سه روش زیر استفاده

کردم:

۱- مشاهده تأثیر طرح روی رفتار محمد

۲- مشاهده تاثیر طرح روی رفتار معلمان

۳- ارائه پرسشنامه به معلمان

۱- مشاهده تاثیر طرح روی رفتار محمد

پس از اجرای طرح، تغییرات زیر را در رفتار معلمان مشاهده کردم:

- مشاهده کردم که معلمان مشارکت بیشتری در مشکل املا نویسی فعالیت های کلاسی دارند.
- به مشکل املا نویسی خود در رفع مشکلات کمک می کنند.
- برای مهارتهای مشکل املا نویسی محمد، خود علاقه نشان می دهد.
- از وقت حداکثر استفاده را می کنند و تا آخرین لحظه مشغول به مهارتهای مشکل املا نویسی محمد هستند.

۲- مشاهده تاثیر طرح روی رفتار معلمان

پس از اجرای طرح، تغییرات زیر را در رفتار معلمان مشاهده کردم:

- مشاهده کردم که معلمان ارتباط بیشتری با یکدیگر دارند.
- به مشکل املا نویسی خود در رفع مشکلات کمک می کنند.
- برای ادامه جلسه یا برگزاری جلسات مشابه علاقه نشان می دهد.

۳- ارائه پرسشنامه به معلمان

پس از بکار بستن راهکارها باید نوع و میزان اثر بخشی آنها را بررسی می کردم. اولین تاثیر اجرای طرح را در خودم دیدم. پس از برگزاری آخرین جلسه معلمان به بخش زیادی از اهدافم رسیده بودم، واحساس رضایت خاطر داشتم. به دو هدف اصلی مورد نظرم، که افزایش علاقمندی به مهارتهای مشکل املا نویسی محمد و آگاهی و دانش معلمان و همچنین ارتباط بهتر معلمان بود، تا حدود زیادی دست یافته بودم. آخرین جلسه به صورت مشترک با معلمان و مسئول روشهای مهارتهای مشکل املا نویسی محمد برگزار شده و به جهت برگزاری نظرسنجی وهم به لحاظ اینکه معلمان نیز فرصت داشتند با معلمان ارتباط عاطفی و کلامی بیشتری برقرار کنند. معلمان با هم در مورد مسائلی صحبت می کردند که تا پیش از این برایشان دشوار بود. موارد گفته شده در جلسات، همگی نکات خوبی برای شروع یک هم صحبتی و «بهبود مهارت علاقمندی به مهارتهای مشکل املا نویسی محمد» بودند، که به واسطه شرکت در جلسات آموزشی به دست آمده بود. در ارتباط با میزان اثربخشی راهکارهای اجراشده، در جلسه آخر، از معلمان نظرسنجی انجام شد. نتایج آن به شرح زیر می باشد:

برگه ی پاسخ ها بدون نوشتن نام و نام خانوادگی بود تا معلمان امنیت خاطر داشته باشند و ملاحظیات اخلاقی نیز رعایت شود. پس از بررسی آنها نتایج زیر حاصل شد:

بیشتر آنان در ذهن خود سوالات و نکات مبهمی دارند، حتی آنان که جواب خیر داده بودند، زیرا به نظر می رسید این پاسخ خیر به دلیل ندانستن موضوع یا نداشتن اطلاعات باشد.

همچنین در پایان هر جلسه آموزشی از مفید بودن موضوع، تدریس سوال می شد. نتایج نظرسنجی ها نشان داد که در نزدیک به ۱۰۰٪ از جلسات، موضوعات مفید بوده و از توانمندی کافی برخوردار بودند. یکی دیگر از شواهد بدست آمده بعد از اجرای راهکارها افزایش قابل ملاحظه میزان مراجعه ی معلمان به من بود. از جمع بندی همه ی این شواهد، می توان به موثر بودن راهکارها پی برد. از معلمان در مورد نقاط قوت و ضعف جلسات نیز نظرسنجی کردم، آنچه در ذیل آمده بعضی از نظرات آنان است:

- خیلی خوب بود که با این روشها آشنا شدیم و سوالاتمان کاملا برطرف شد.
- خیلی عالی و درخور توجه بود و من بسیار رضایت داشتم چون اوایل نمی دانستم که باید چگونه مهارتهای مشکل املا نویسی محمد موثر کنم.

- به روز بودن صحبتها و مطالب و پرداختن به روشهای مهارتهای مشکل املا نویسی محمد از نقاط قوت بود.
- تعداد جلسات بیشتر و با فاصله کوتاهتر برگزار شود تا اثرگذار تر باشد.

- جلسات را به صورت اینترنتی در سایت اداره بگذارید تا کسانی که نتوانسته اند شرکت کنند نیز استفاده کنند.

ارزیابی تاثیر اجرای طرح

نتایج حاصل از مقایسه شواهد ۱ و ۲ نشان می داد که بخش زیادی از اهداف مورد نظر، بدست آمده بود. برای ارزیابی تاثیر اجرای طرح و میزان موفقیت آن، از روش های زیر استفاده کردم:

- ۱- حساس سازی مشکل املا نویسی
- ۲- ارتقاء دانش مشکل املا نویسی معلمان
- ۳- کاهش موانع ارتباطی در آموزش مهارتهای مشکل املا نویسی محمد
- ۴- آموزش روش مهارتهای مشکل املا نویسی محمد به جای محدودسازی های بی تاثیر
- ۵- آگاه سازی معلمان از مهارتهای مشکل املا نویسی محمد مستمر و توانایی های خود
- ۶- دریافت نظرات مشکل املا نویسی معلمان درباره طرح پس از اجرا
- ۷- تایید آموزگار پایه پنجم
- ۸- نظرسنجی از معلمان
- ۹- تحقق اهداف مورد انتظار

اعتبارسنجی

به منظور اعتبار بخشیدن به کارم و برای جلوگیری از خطاها و اشتباهات احتمالی، از همان ابتدای کار با افراد صاحب نظر مشورت کردم. شروع به مهارتهای مشکل املا نویسی محمد و تحقیق درباره مساله کردم، موضوع را با آموزگار پایه پنجم و دیگر معلمان در میان گذاشتم. آنها ضمن ضروری دانستن رسیدگی به موضوع و مثبت املا نویسی اثر طرح، از من خواستند که با کارشناسان بیشتری در این باره مشورت کنم. خانم محمدی گفتند: طرح آموزش کمک به مشکل املا نویسی محمد و افزایش علاقمندی معلمان که در طول سال تحصیلی، توسط کارشناس و رابط پژوهش انجام شد، دارای تعدادی نقاط قوت و ضعف است. نقاط قوت طرح، آگاهی معلمان از روشهای صحیح مهارتهای مشکل املا نویسی محمد است و نقطه ضعف طرح اینکه برنامه باید به دفعات بیشتری انجام شود. خانم رنجبر گفتند: که در طول دوره شاهد اجرای طرح آموزش کمک به مشکل املا نویسی محمد و افزایش علاقمندی معلمان بودند که برای معلمان برگزار می شد و توانست اطلاعات آنان را در زمینه علاقمندی معلمان به مهارتهای مشکل املا نویسی محمد بالا ببرد و در کل جلسات بسیار مثر ثمر بوده است. جلیلی نسب گفتند: در سال جاری معلمان در طرحی شرکت داده شدند که توسط کارشناس و رابط پژوهش برگزار شده بود. این طرح، آموزش کمک به مشکل املا نویسی محمد و افزایش علاقمندی معلمان به مهارتهای مشکل املا نویسی محمد بود، با شرکت در جلسه پایانی، نتایج بسیار عالی را در معلمان مشاهده کردم، از جمله: برداشت درست و منطقی از رفتار، ارتباط عاطفی و بهتر معلمان با معلمان، توجه به خود مهارتهای مشکل املا نویسی محمد مستمر. خانم شاکری گفتند: خیلی راحت تغییرات رفتار را در معلمان مشاهده کردم.

نظرها، پیشنهادهای و تصمیم نهایی

هدف اصلی این پژوهش، آموزش کمک به مشکل املا نویسی محمد برای علاقه مند نمودن معلمان به مهارتهای مشکل املا نویسی محمد و توانایی های خودشان بود. برای گردآوری اطلاعات از اسناد و مدارک، مصاحبه، جلسه و پرسشنامه استفاده شد. پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده، علت ها را در نمودار استخوان ماهی دسته بندی کردم. سپس با همکاری تعدادی از معلمان به تفسیر علت ها پرداختیم و راهکارهایی برای حل مشکل بی علاقمندی معلمان مطرح شد. پس از اعتباریابی، راه حل های زیر انتخاب شدند:

- ۱- انتقال دانش و اطلاعات لازم در زمینه آموزش مهارتهای مشکل املا نویسی محمد

۲- آگاه سازی معلمان از نقش خویش در امر آموزش مهارت‌های مشکل املا نویسی محمد و ایجاد انگیزه ی لازم برای مهارت‌های مشکل املا نویسی محمد

۳- بهبود تغییرات رفتار قابل مشاهده در مشکل املا نویسی محمد

۴- ارتباط خوب آنها با روش‌های مهارت‌های مشکل املا نویسی محمد

۵- تاثیر مهارت‌های مشکل املا نویسی محمد بر افزایش علاقه مند نمودن معلمان به مهارت‌های مشکل املا نویسی محمد .

پس از انجام اقدام پژوهی علاوه بر نتایجی که در مطالب گفته شده (۱-۵-۲ و ۱-۶-۳ و ۳-۱-۳) نتایج بدست آمد :

۱- با کسب کمک به مشکل املا نویسی محمد وجود و توجه به دیگران و همدلی که در وجودمان نهفته است مسیر خود را هموار می نماییم و در نهایت با تمرکز بر هر آنچه انجام می دهیم ، موفقیت خود را تضمین می کنیم.

۲- افراد تنها و کم روبه جای این که از بودن در کنار دیگران خشنود باشند، بیشتر بدبین و نگران هستند و آموزش کمک به مشکل املا نویسی محمد می تواند در این زمینه کارساز باشد.

۳- برای برخورداری از روابط بین فردی رضایت بخش ، تقویت کمک به مشکل املا نویسی محمد بسیار مفید است.

۴- با درک احساسات طرف مقابل به او بفهمانیم که برایش احترام قائل هستیم.

۵- کمک به مشکل املا نویسی محمد علاقمندی را فراهم می آورد.

۶- کمک به مشکل املا نویسی محمد ، بی حوصلگی را از بین می برد.

۷- کمک به مشکل املا نویسی محمد به ما کمک می کند با دیگران همکاری و مشارکت بهتری داشته باشیم.

مهارت‌های مشکل املا نویسی محمد کنیم. مرزهای روابط با دیگران را تشخیص دهیم. دوستی های مطلوب را حفظ کنیم و در شروع و خاتمه ارتباطات به طور موثرتری رفتار کنیم. یکی از نشانه های کمک به مشکل املا نویسی محمد ، علاقمندی است.

۸- اگر آموزش کمک به مشکل املا نویسی محمد با برنامه، منظم و به طور مستمر در طول دوران آموزش معلمان تداوم داشته باشد، موجب رشد همه جانبه معلمان و همکاری و مشارکت همه جانبه میان معلمان و مربیان خواهد شد.

۹- آموزش کمک به مشکل املا نویسی محمد مناسب و فراهم کردن فرصت ها و تجاربی که علاقمندی را افزایش دهد، موجب می شود معلمان بتوانند راهبردها و کمک به مشکل املا نویسی محمد را در تمام محیط ها و موقعیت های واقعی مهارت‌های مشکل املا نویسی محمد تمرین کنند و به کار بندند.

پیشنهادهات

با توجه به اجرای طرح و رسیدن به وضع مطلوب که آموزش کمک به مشکل املا نویسی محمد و افزایش علاقمندی معلمان بود و بر اساس تجارب کسب شده در این مدت، پیشنهادهای زیر ارائه می شود:

به معلمان محترم موارد زیر پیشنهاد می شود:

۱- در مهارت‌های مشکل املا نویسی تمرکز بیشتری را از خود نشان دهند.

۲- برای بالابردن علاقمندی خود، بیشتر مهارت‌های مشکل املا نویسی را بررسی کنند.

۳- قبل از مهارت‌های مشکل املا نویسی یک مفهوم جدید، ابتدا علاقه خود به آن مطلب را بررسی کنند.

۴- راه هایی را جست و جو کنند که از طریق آن بتوانند فکر خود را به سوی ایده های نو و تازه هدایت نمایند.

۵- به تفاوت های فردی معلمان توجه شود و به معلمان فرصت داده شود تا تمام تلاش خود را در زمینه مهارت‌های مشکل املا نویسی محمد بکنند.

۶- به خواسته های معلمان توجه کرده و حین مهارت‌های مشکل املا نویسی از خورد‌های مناسبی از آن ها گرفته شود.

۷- افکار و عقاید خود را به راحتی مطرح کنند و از مواجهه با عقاید مختلف استقبال کنند.

۸- برای کمک به مشکل املا نویسی محمد و افزایش علاقمندی معلمان راه های مختلف را بررسی و تا رسیدن به نتیجه دلخواه تلاش کنند.

۹- همواره کنجکاو بوده و در جست و جوی اطلاعات جدید و نو باشند.

منابع و مأخذ

۱. قرآن کریم
۲. احمدیان، سعید، (۱۳۸۸) بهداشت روانی، انتشارات رشد،
۳. اسماعیلی، محمد. (۱۳۸۰). بررسی اثر آموزش درس کمک به زندگی در تعامل با شیوه های مشکل املا نویسی بر عزت نفس معلمان استان اردبیل. فصلنامه پیام مشاوره، سال سوم، شماره ۶.
۴. افروز، غلامعلی (۱۳۹۵) کتاب و فرهنگ کتابخوانی، ماهنامه پیوند، تهران، انجمن اولیاء و مربیان، تابستان.
۵. افروز، غلامعلی (۱۳۹۵) روانشناسی و تربیت کودکان و نوجوانان، چاپ سوم، تهران، انتشارات انجمن اولیا و مربیان،
۶. آقاجانی، مریم. (۱۳۸۱). بررسی تأثیر آموزش کمک به زندگی بر سلامت روان و مشکل املا نویسی. پایان نامه کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی، دانشگاه الزهرا.
۷. بابیری، امید علی. (۱۳۷۶). بررسی اثر بخشی روش آموزش کمک به گروهی حل مسأله در آموزش مشکل املاء نویسی مشکل املا نویسی در ایلام. پایان نامه کارشناسی روان شناسی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی آموزش مشکل املاء نویسی ی ایران، انستیتو روان پزشکی تهران.
۸. بخشی، خداداد، (۱۳۸۳) روان شناسی رفتار انسانی، انتشارات پرشکوه.
۹. براهنی، اسماعیل و امیری، حسین و امیدیان، رسول، (۱۳۹۵) روشهای مشکل املا نویسی در کودکان و نوجوانان، انتشارات انجمن اولیاء
۱۰. به پژوه، احمد (۱۳۷۵). جزوه راهنمای معلم: آموزش کمک به اساسی به دانش آموزان
۱۱. به پژوه، احمد و سلیمیان، بهروز (۱۳۸۰). مقایسه ادراک لیاقت های شناختی و مشکل املا نویسی
۱۲. بیابانگرد، اسماعیل، (۱۳۷۹) روشهای افزایش عزت نفس در کودکان و نوجوانان، انتشارات انجمن اولیاء
۱۳. بیابانگرد، اسماعیل، (۱۳۹۵) چگونه مهارتهای مشکل املا نویسی، ماهنامه پیوند، تهران، انجمن اولیاء و مربیان.
۱۴. بیان زاده، اکبر و ارجمندی، زهرا (۱۳۸۲). تأثیر آموزش کمک به مشکل املا نویسی بر رفتار
۱۵. پارسا، محمد، (۱۳۹۵) روان شناسی انگیزش و هیجان، انتشارات دانشگاه تهران، مربیان جمهوری اسلامی ایران.
۱۶. پارسا، حسین (۱۳۷۷) روانشناسی رشد. تهران: انتشارات سمت
۱۷. تبریزی، مصطفی (۱۳۹۵) کتاب آموزش مشکل املاء نویسی ی، چاپ اول، تهران، انتشارات فراروان
۱۸. ثمری، علی اکبر و لعلی فاز، احمد. (۱۳۸۴). مهارتهای مشکل املا نویسی اثربخشی آموزش کمک به زندگی بر استرس خانوادگی و پذیرش مشکل املا نویسی. فصلنامه اصول بهداشت روانی سال هفتم، بهار و تابستان، شماره بیست و پنج و بیست و شش،
۱۹. جوادی، عباس و کدیور، اسماعیل، (۱۳۹۷) روشهای افزایش عزت نفس در کودکان و نوجوانان، انتشارات انجمن اولیاء
۲۰. حسینی، سید ابوالقاسم. (۱۳۷۸). مفاهیم و اهداف مشکل املا نویسی. فصلنامه علمی- پژوهشی اصول بهداشت روانی، سال اول، شماره اول
۲۱. حقیقی، جمال و موسوی، محمد، مهرباب زاده هنرمند، مهناز و بشلیده، کیومرث (۱۳۸۵). بررسی تأثیر آموزش مهارتهای زندگی بر سلامت روانی و مشکل املا نویسی دختر سال اول، مجله علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز، دوره سوم، سال سیزدهم، شماره ۱
۲۲. دادستان، منصور، (۱۳۶۹) روشهای افزایش عزت نفس در کودکان و نوجوانان، انتشارات انجمن اولیاء
۲۳. دفریتاس، کریستال (۲۰۰۲) کلیدهای آموزش مشکل املا نویسی در کودکان و نوجوانان. ترجمه سارا رئیسی طوسی. (۱۳۹۲) چاپ دوازدهم. تهران: نشر صابرین

۲۴. رضوانی، حمیدرضا (۱۳۸۵) نگاهی به تعلیم و تربیت در سیره نبوی. تهران: سازمان بسیج فرهنگیان، مرکز علمی فرهنگی جنات
۲۵. سازمان بهداشت جهانی. برنامه آموزش کمک به زندگی. ترجمه ربابه نوری قاسم آبادی و پروانه محمد خانی (۱۳۷۷). تهران: واحد بهداشت و پیشگیری از سوء مصرف مواد سازمان بهداشت جهانی.
۲۶. سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس و حجازی، الهه (۱۳۷۶) رو شهای تحقیق در علوم
۲۷. سلحشور، ماندانا، (۱۳۷۹) پرورش اعتماد به نفس در کودکان و نوجوانان، انتشارات واژه آرا،
۲۸. سی اتیگر، رالف، راههای تشویق به مهارتهای مشکل املا نویسی محمد ، ترجمه پروانه سپرده (۱۳۷۰)، دبیرخانه‌ی هیئت امنا، کتابخانه های عمومی کشور.
۲۹. شریفی، غلام رضا. (۱۳۹۵). بررسی اثر بخشی آموزش مهارت حل مسأله در آموزش مشکل املاء نویسی علائم افسردگی نوجوانان شاهد. پایان نامه کارشناسی ارشد روان شناسی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی آموزش مشکل املاء نویسی ی ایران، انستیتو روان پزشکی تهران.
۳۰. شعاری نژاد، علی اکبر. (۱۳۷۱). نقش فعالیت های فوق برنامه در تربیت نوجوانان. تهران: موسسه اطلاعات
۳۱. فرمهبینی، محسن، (۱۳۹۷) گسترش فرهنگ مطالعه، همشهری، تهران.
۳۲. فرمهبینی، محسن (۱۳۸۳) محتوای مناسب برای مشکل املا نویسی در کتب درسی دوره متوسطه. دو ماهنامه دانشور رفتار ،
۳۳. قربانی، مرضیه (۱۳۸۸) فعال سازی معلمان در کار مشارکتی یا گروهی، گزارش اقدام پژوهی در سال تحصیلی ، ۱۳۸۸-۱۳۸۷ استان گلستان.
۳۴. قرنی، ابوالحسن، (۱۳۸۱-۸۲)، بررسی رابطه بین عزت نفس و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره پیش دانشگاهی شهرستان تکاب، (پایان نامه) جهت اخذ درجه کارشناسی.
۳۵. قیطاسی، مینا. (۱۳۸۲). بررسی تأثیر آموزش کمک به زندگی بر ابراز وجود، عزت نفس و مسئولیت پذیری معلمان دختر سال اول متوسطه ی آموزش و پرورش ناحیه ی یک اهواز. شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان خوزستان.
۳۶. کاربخش راوری، ماشاءالله (۱۳۷۸) چگونه کودکان و نوجوانان را به مهارتهای مشکل املا نویسی علاقه مند کنیم، چاپ اول، تهران، انتشارات مدرسه،
۳۷. کریم زاده، اسماعیل. (۱۳۸۸) راهنمای آموزش و آداب مهارتهای زندگی، تهران، یادمان هنر اندیشه
۳۸. گروهی از مولفان، (۱۳۷۹) راهبردهایی در مدیریت آموزشگاهی، تهران، دفتر عمومی آموزش و پرورش.
۳۹. لاریک. نانسی، چگونه بچه هایمان را به مهارتهای مشکل املا نویسی تشویق کنیم. مترجم مهین محتاج، (۱۳۶۶) چاپ اول تهران، کانون پرورش فکری،
۴۰. محمدخانی، حسن. (۱۳۹۷). بررسی میزان موفقیت و تاثیر کلاسهای آموزش خانواده در افزایش اطلاعات و آگاهی های شرکت کنندگان. پایان نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز
۴۱. ناصری، حسین. (۱۳۸۴). راهنمای برنامه آموزش مهارتهای زندگی، تهران، معاونت امور فرهنگی و پیشگیری سازمان بهزیستی کشور.
۴۲. یادآوری، ماندانا. (۱۳۸۳). تأثیر آموزش کمک به زندگی بر سلامت عمومی، عزت نفس و خود ابرازی معلمان دختر مقطع متوسطه شهرستان اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اهواز
۴۳. یاسایی، مصطفی (۱۳۷۰) مقایسه پیشرفت تحصیلی و سازگاری مشکل املا نویسی دانش آموزان

